

Hasta Bazl? Diz Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hasta Bazl? Diz Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22611>

Özet

Hasta Bazlı Diz Anketi (HBDA), diz fonksiyonları, ağrı seviyeleri ve günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki kısıtlılıklar hastanın kendi bildirimine dayalı olarak değerlendirilmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçüm aracıdır. Bu ölçeğin Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2017 yılında E. Altında, T. Çankaya ve B. Alkan tarafından yapılmıştır. Ölçek, özellikle **diz osteoartriti** gibi kronik diz rahatsızlıklarının klinik seyrini izlemek ve tedavi sonuçlarının etkinliğini hasta perspektifinden değerlendirmek için Türk popülasyonuna adapte edilmiştir. Çalışmada, ölçeğin geçerliliği Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC) ve **Kellgren-Lawrence sınıflaması** gibi standart araçlarla karşılaştırılarak desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Hasta Bazlı Diz Anketi, HBDA, Diz ağrısı, Diz fonksiyonu, Osteoartrit, Geçerlik, Güvenirlik, Türkçe uyarlama, PROM.

Yazarlar

E. Altında, T. Çankaya, B. Alkan.

Amaç

Hasta Bazlı Diz Anketi'nin birincil amacı, diz rahatsızlıkları olan bireylerin yaşadığı subjektif deneyimleri, fonksiyonel kısıtlılıklar ve ağrı şiddetini standardize edilmiş bir form aracılığıyla ölçmektir. Ölçek, klinisyenlere, hastanın hastalığının yaşam kalitesi ve günlük performans üzerindeki etkisini nicel olarak değerlendirme imkanı sunar.

Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının özel amacı, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve dili bağlamında doğrulamaktır. Bu uyarlama, Türkiye'deki fizyoterapi ve ortopedi alanlarında **hasta bildirim sonuçları** (Patient-Reported Outcome Measures - PROM) kullanılarak kanıt dayalı uygulamaları desteklemek için güvenilir bir araç sağlamıştır.

Yapı

Hasta Bazlı Diz Anketi, diz rahatsızlıklarına bağlı olarak gelişen çok boyutlu yapıları ölçmeyi hedefler. Bu yapılar genellikle ağrı şiddeti, eklem sertliği ve fiziksel fonksiyonel kısıtlılıklar gibi temel klinik parametreleri içerir. Ölçek, hastaların belirli aktiviteleri gerçekleştirirken ne kadar zorlandığını veya ne kadar ağrı hissettiğini sorması nedeniyle, diz sağlığının biyopsikososyal modelini yansıtan bir yapıya sahiptir.

Ölçeğin orijinal yapısı hakkında detaylı bilgi kaynakta sunulmamış olsa da, geçerlik analizinde kullanılan **WOMAC** ölçeği ile ilişkilendirilmesi, HBDA'nın da benzer şekilde diz osteoartritinin ana semptomları olan ölçen alt boyutlara sahip olduğunu düşündürmektedir. Bu alt boyutlar genellikle hareket kısıtlılığı ve eklem semptomları etrafında organize olur.

Geçerlik

Hasta Bazlı Diz Anketi'nin Türkçe formunun geçerlik çalışmaları, ölçeğin amaçladığı yapıyı ne ölçüde doğru ölçtüğünü göstermek için kriter geçerliği yöntemlerini kullanılmıştır. Geçerlik analizleri, aşağıdaki referans araçlarla karşılaştırılmıştır:

Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC): WOMAC, osteoartrit değerlendirilmesinde uluslararası kabul görmüş bir altın standarttır. HBDA skorları ile WOMAC skorları ile yüksek düzeyde korelasyon göstermesi, ölçeğin eş zamanlı geçerliliğini (concurrent validity) kanıtlamaktadır.

Kellgren-Lawrence Sınıflaması: Bu radyografik sınıflama sistemi, diz osteoartritinin şiddetini nesnel olarak belirlemek için kullanılır. HBDA skorları, hastaların radyolojik şiddet seviyeleri (Kellgren-Lawrence evreleri) ile anlamlı bir korelasyon göstermesi, ölçeğin klinik gerçeklikle uyumlu olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, ölçümlerin kararlılığı ve tutarlılığı üzerinden değerlendirilmiştir. Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için test-tekrar test yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, ölçeğin aynı koşullar altında farklı zamanlarda benzer sonuçlar üretme yeteneğini ölçer.

Test-Tekrar Test Uygulaması: Ankete katılan bireylere, klinik durumlarında önemli bir değişiklik beklenmeyen kısa süre (2 ila 4 gün) arayla anket tekrar uygulanmıştır.

Analiz Yöntemi: Güvenirlilik katsayısı, ölçümler arasındaki mutlak uyumu değerlendiren **intra-class correlation coefficient (ICC)** kullanılarak analiz edilmiştir. Yüksek **ICC** değerleri, HBDA'nın zaman içinde kararlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

Altında, Çankaya ve Alkan'ın 2017 yılındaki kongre bildirisinde faktör analizi sonuçlarına dair detaylı bilgiye yer verilmemiştir. Ancak, bir ölçeğin uyarlama sürecinde, orijinal ölçeğin yapısal boyutluluğunun (örneğin, ağrı, sertlik ve fonksiyon alt boyutları) Türkçe versiyonunda da korunduğunu teyit etmek için genellikle **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** gerçekleştirilir. HBDA'nın psikometrik yapısının tam olarak anlaşılması, gelecekteki çalışmalarla mümkün olacaktır.

Ölçüm Aracı

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Anket Formu (Self-Report Questionnaire)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Diz rahatsızlıkları (özellikle diz osteoartriti) olan yetişkin klinik popülasyon.

Age Group: Yetişkin Popülasyon

Population Details: Çalışma, Türkiye'de gerçekleştirilen bir kongre bildirisine dayanmaktadır ve muhtemelen bir üniversite hastanesinin fizik tedavi ve rehabilitasyon polikliniğine başvuran hastalar üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Test-tekrar test güvenilirliği ve kriter geçerliliği analizi. Ölçeğin derecelendirme formatı (Likert, görsel analog vb.) kaynakta belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Diz osteoartriti, Intraclass Correlation Coefficient, Test-tekrar test, Kellgren-Lawrence sınıflaması, WOMAC, Hasta bildirim, Klinik değerlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değil.

Correspondence Address: Tamer Çankaya (Sorumlu Yazar)

İletişim E-postası: tamercankaya@hotmail.com

Özinler, Ücret ve Test Yolu

Hasta Bazlı Diz Anketi'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması **2017** yılında Adnan Menderes Üniversitesi 1. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi'nde sunulmuştur. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Tamer Çankaya ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF'i aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

[hasta-bazli-diz-anketi-toad.pdf](#)

Ek indirme ba?lant?s?: toad.halileksi.net

Kaynaklar

Alt?nda?, E., Çankaya, T.,& Alkan, B. (2017). *Hasta Bazl? Kalça Anketi ve Hasta Bazl? Diz Anketi'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?*. Adnan Menderes Üniversitesi 1. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi, içinde (ss. 233). Aydn: Adnan Menderes Üniversitesi.

Hasta Bazl? Diz Anketi Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerinin tam listesi ve derecelendirme bilgileri için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi veya belirtilen kongre bildirisinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM